

„Pobednik” odlazi na oporavak u Smederevo

Medij - Rubrika: POLITIKA - Beograd

Datum: Sre, 28/08/2019

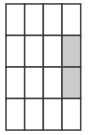
Površina članka: 621cm2

Strana: 1

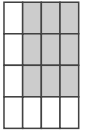
Zemlja: Srbija

Autor: A. Vuković

Deo: 1/2

„Победник”
одлази на
опоравак
у Смедерево
стр. 16

Medij - Rubrika: POLITIKA - Beograd
Datum: Sre, 28/08/2019
Površina članka: 621cm2
Strana: 16

Zemlja: Srbija
Autor: A. Vuković
Deo: 2/2

„Победник” одлази на опоравак у Смедерево

- Санација споменика почиње у понедељак, а за два месеца биће скинута бронзана скулптура коју ће поправити вајар Зоран Кузмановић у свом атељеу
- Помало закривљено обележје на Калемегдану има оштећења од метака и корозије, а камен се на неким деловима распао

Плато око споменика „Победнику” већ данас ће почети да се претвара у градилиште, а обнова једног од најважнијих симбола Београда креће у понедељак. Тада ће почети санација темељне конструкције што би требало да заустави микропомерања и усправи „Победника”.

Биће скинуте плоче око споменика, поставиће се шипови и греда која их спаја, а после два месеца стићи ће и дизалица да демонира скулптуру. Бронзана статуа ће тада отпутовати у Смедерево, у атеље вајара Зорана Кузмановића, на улешавање. Рок за завршетак радова је шест месеци, али пошто нас очекује зима, из Градског завода за заштиту споменика културе унапред најављују да неће журити на уштрб квалитета обнове и да ће немари на терену на Калемегдану бити само кад су повољни временски услови.

– Споменик је рестауриран 1990. године, али тада су само чишћени графити и накупљена прљавштина. Шест година касније постављени су шипови да зауставе кривљење обележја. Али, неуспешно. На бронзаној скулптури се никад није радило, а на њој се налазе рупе од метака и гелера, као и оштећења на стопалима и у њу продире вода која зими мрзне и изазива појачано кородирање – илуструје Невенка Новаковић, архитек-

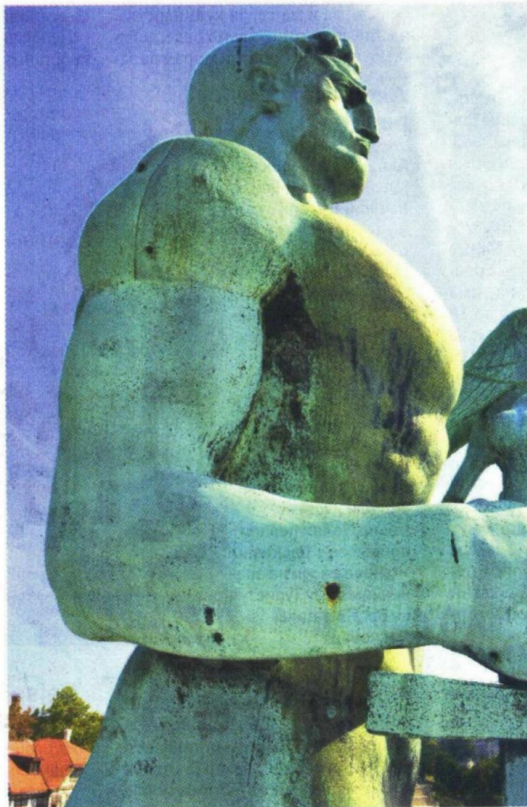

фото Градски завод за заштиту споменика

та из Завода, и додаје да је камен на кружном постаменту распаднут, као и да су челични делови зарђали.

Обнова, са становишта др Бошка Стевановића са Грађевинског факултета, требало би да буде релативно једноставна. За статичку санацију довољно је, каже он, осам шипова који ће да придржавају темељ. Изазов би могли да буду обезбеђивање

моста код Сахат куле и капија на Тврђави, како би потребне дизалице и друге машине туда могле да прођу и приђу „Победнику”.

Посебна изненађења не очекује ни вајар др Кузмановић, у чијем је атељеу обновљен и Споменик за хвалности Француској. Мештровићево ремекло има оштећења и пукотине, а временом је поцрнело и само у неким деловима сачувало зеленкасту патину. Све те дефекте потребно је уклонити, уградити унутрашње ојачање споменика и повезати га са каменим постољем које ће бити замењено. Потребни су чишћење и конзервација.

– У односу на рестаурацију Споменика за хвалности Француској, „Победник” је захтевнији јер је потребно заменити унутрашњу конструкцију. Пошто нису постојале легуре које имамо данас, скулптура је прављена од тада расположивог материјала, а то је гвожђе које је склоно корозији – објашњава вајар Кузмановић напомињући да „Победника” тренутно држе само оштећени шипови па је обнова важна и због безбедносних разлога.

За реконструкцију једног од главних симбола Београда, како је навела Оливера Вучковић, директорка Градског завода за заштиту споменика културе, град је издвојио 26 милиона динара.

А. Вуковић

Постидео београдске даме

„Победник” се од 1928. године налази на Горњем граду Београдске тврђаве где је стигао сплетом друштвено-историјских околности, објашњава Бојана Ибрајтер Газибара, из Градског завода за заштиту споменика културе.

Аутор бронзане мушке скулптуре је Иван Мештровић, док је дорски стуб који чини постамент дело Петра Бајаловића.

– Одлука о реконструкцији Теразија донета је 1911. године, а две године касније појавила се идеја да централни мотив буде фонтана у славу победе над Турцима. Она би се састојала од лавова који носе базен, а у средини би био масивни стуб са пет прстенова са симболиком пет векова ропства. А на врху би се налазио митски јунак ослободилачких ратова – објашњава Ибрајтер Газивода.

Своју скулптуру Мештровић је вајао у школи „Краљ Петар Први” којој је за ту прилику, због величине скулптуре, био скинут кров. Али, радове је прекинуо рат. По његовом завршетку и Мештровићевом повратку у град, ствари су се промениле.

Општина је после спора откупила споменик од њега и до 1927. године све је стајало. Онда се прво одустало од лавова, а затим се побунила и јавност. Нагом човеку није место на Теразијама, моралисали су неки. А други су тврдили да „Победник” и не личи на српске, већ на античке јунаке.

Зато је после дуге полемике он и завршио овде где је сада.

– Постављен је далеко од Теразија, на висини од 17,5 метара, и то не да би се видео боље, већ мање – објаснила је Ибрајтер Газибара.